

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ЯК ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Іванов Андрій Валерійович

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри фундаментальних і галузевих юридичних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Єременко Євгенія

*студентка 2 курсу факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Міжнародне право дедалі більше впливає на внутрішню правову систему держав. Міжнародні договори, як частина міжнародного права, відіграють важливу роль у регулюванні міждержавних відносин та національного законодавства. Їх інтеграція у внутрішню правову систему є показником демократизації, поваги до верховенства права і дотримання міжнародних стандартів.

Міжнародні договори є угодами між суб'єктами міжнародного права, які спрямовані на регулювання взаємовідносин у певних сферах [1].

Відповідно до Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року, договір є обов'язок для виконання його сторонами після ратифікації [2].

На національному рівні країни використовують різні підходи до імплементації міжнародних договорів:

– моністична система: міжнародні договори автоматично стають частиною національного законодавства після ратифікації (Нідерланди, Франція);

– дуалістична система: міжнародні договори потребують адаптації через прийняття відповідних внутрішніх законодавчих актів (Велика Британія).

Згідно з Конституцією України (ст. 9), міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою, є частиною національного законодавства [3]. У випадку колізій між міжнародним договором та внутрішнім актом пріоритет має міжнародний договір.

Особливе значення мають договори, що стосується прав людини, наприклад, Європейська конвенція з прав людини. Її положення є частиною українського права, а рішення Європейського суду з прав людини мають обов'язковий характер.

Взаємодія міжнародного та національного права може бути ефективною лише за умов належного узгодження. Проблеми виникають у таких випадках:

- невідповідність норм міжнародного договору національному законодавству;
- недостатня правова імплементація;
- політичні чи економічні причини, які ускладнюють виконання договорів.

На практиці імплементація міжнародних договорів в Україні стикається з низкою викликів.

Особливу увагу варто звернути на міжнародні договори, що стосується захисту прав людини. Наприклад:

- Європейська конвенція з прав людини (ЄКПЛ) не лише формує законодавчі підходи, але й змінює правозастосовну практику;
- Рішення Європейського Суду з прав людини (ЄСПЛ) сприяють усуненню системних проблем в українському законодавстві, наприклад, у справах, що стосуються права на справедливий судовий розгляд.

Умови застосування принципу прямої дії:

- безпосередня чіткість і конкретність норми: норма міжнародного договору повинна бути достатньо чіткою та конкретною, щоб її можна було безпосередньо застосовувати до конкретного випадку;
- самодостатність норми: норма повинна бути самодостатньою, тобто не потребувати додаткового тлумачення або конкретизації внутрішнім законодавством;
- відсутність суперечності з національним законодавством: норма міжнародного договору не повинна суперечити основним засадам національного правопорядку.

Для підвищення ефективності імплементації міжнародних договорів у правову систему України слід:

- розробити механізми швидкого узгодження, а саме, прискорити прийняття законів, необхідних для реалізації міжнародних договорів;
- посилити професійну підготовку, а саме, організувати систематичне навчання для суддів, юристів і держслужбовців у сфері міжнародного права;
- удосконалити моніторинг, а саме, забезпечити контроль за виконанням міжнародних зобов'язань, зокрема через створення спеціалізованих органів або комісій.

Міжнародні договори є невід’ємною частиною сучасного правового простору. Їхня інтеграція у національне законодавство сприяє правовій гармонізації, але потребує ефективних механізмів імплементації та виконання. Для України важливо продовжувати вдосконалювати законодавство, забезпечуючи належне виконання міжнародних зобов’язань, особливо в контексті євроінтеграційних процесів.

Література:

1. Про міжнародні договори України: Закон України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Конституція України від 28 червня 1996 року.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-105>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ ЯК СУБ’ЄКТА НАДАННЯ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

Комзюк Володимир Трохимович

доктор юридичних наук, доцент,

доцент кафедри державно-правових дисциплін

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси, Україна*

Серед суб’єктів надання правничої допомоги провідне місце належить адвокатурі України – згідно закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон) це недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом [1]. Як закріплює частина перша статті 131-2 Конституції України, для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура [2]. Згідно частини 2 статті 2 Закону, адвокатуру України складають всі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність [1]. Як акцентують науковці, «розбудова правової держави є неможливою без створення гарантій для захисту прав людини, без забезпечення механізму функціонування